

Σημείωμα

Οικονομικές και γεωστρατηγικές ανακατατάξεις στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η "Αραβική Άνοιξη", η εντεινόμενη κρίση στη Μέση Ανατολή, οι οξύτατοι ενεργειακοί ανταγωνισμοί και οι οικονομικοί υπολογισμοί μεταβάλλουν άρδην το οικονομικοπολιτικό σκηνικό στην Ανατολική Μεσόγειο, γεγονός που επηρεάζει και την Ελλάδα, η οποία προσπαθεί να ορθοποδήσει μεσούσης της κρίσης χρέους στην ευρωζώνη.

Η κρίση στις σχέσεις Ισραήλ - Τουρκίας, που κλιμακώθηκε μετά το επεισόδιο με το πλοίο "Μαβί Μαρμαρά", ευνοεί την Ελλάδα και την Κύπρο, που έχουν συνάψει στενότερες σχέσεις με το Ισραήλ. Η Κύπρος έχει προχωρήσει σε στρατηγική σχέση με το Ισραήλ, καθώς οι δύο χώρες έχουν κοινά οικονομικά (ενεργειακά) και πολιτικά συμφέροντα στη γεωγραφική τους περιοχή. Η Κύπρος έχει διακηρύξει την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (Α.Ο.Ζ.) της και έχουν αρχίσει οι ενέργειες για την εξόρυξη των ενεργειακών αποθεμάτων που διαθέτει ο υποθαλάσσιος χώρος στα χωρικά ύδατα της Κύπρου. Η Ελλάδα έχει τελευταία διευρύνει τις σχέσεις της με το Ισραήλ, ενδυναμώνοντας τη συνεργασία μεταξύ των δύο χωρών.

Η Τουρκία ανησυχεί για τις στρατηγικές συμμαχίες που έχουν διαμορφωθεί και διαμορφώνονται στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Η ίδια επιδιώκει να έχει μερίδιο στα οφέλη από την εκμετάλλευση των ενεργειακών κοιτασμάτων και θεωρεί επικίνδυνη την κρίση στη γειτονική Συρία, διότι ανοίγουν οι ασκοί του Αιόλου για τη δημιουργία ανεξάρτητου Κουρδικού κράτους μέσα στην τουρκική επικράτεια, διαμελίζοντας το τουρκικό κράτος και επιφέροντας τεράστιο πλήγμα στην οικονομία και στην κοινωνία του, σε μια περίοδο διεθνούς οικονομικής κρίσης και πολιτικών ανακατατάξεων.

Η Τουρκία αναδεικνύεται σε ισχυρό οικονομικό και πολιτικό "παίκτη" στην περιοχή των Βαλκανίων, της Μέσης Ανατολής και της Υπερκαυκασίας και ανήκοντας στις 20 μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη (G-20) αποτελεί πόλο έλξης ξένων κεφαλαίων και άμεσων ξένων επενδύσεων. Το ισλαμικό κεφάλαιο εισρέει "ζεστό" και άφθονο στη γειτονική χώρα, αποτελώντας πηγή πλούτου και συσσώρευσης κεφαλαίου για τη νέα, δυναμική ισλαμική οικονομική τάξη. Οι Τούρκοι προσπαθούν να διατηρήσουν την οικονομική τους ανάπτυξη, έχοντας θέσει ως στόχο ρυθμό ανάπτυξης 4% για το 2012. Οι πιθανότητες επίτευξής του κρίνονται περιορισμένες, αφού και η Τουρκία επηρεάζεται από τη διεθνή οικονομική κρίση. Μια ανάφλεξη στην πολύπαθη περιοχή της Μέσης Ανατολής με δυσάρεστες συνέπειες για την οικονομία της (σημαντική επιβράδυνση στο ρυθμό ανάπτυξής της) θα δημιουργούσε προβλήματα στα φαραωνικά σχέδια της τουρκικής ηγεσίας.

Η Ρωσία έχει σαφώς μεγάλα συμφέροντα στην εν λόγω περιοχή και διαθέτει την πολιτική, οικονομική και στρατιωτική ισχύ για να τα υπερασπιστεί. Η ρωσική ηγεσία υπό την καθοδήγηση του Βλαντιμίρ Πούτιν έχει αποκρυσταλλωμένους στρατηγικούς σχεδιασμούς και η Ευρώπη εξαρτάται σε έντονο βαθμό ενεργειακά από τη Ρωσία. Η κρίση στη Συρία επηρεάζει τη Ρωσία, η οποία την στηρίζει ποικιλοτρόπως, λόγω αμοιβαίων συμφερόντων. Ισραήλ, Ρωσία, Τουρκία και Ιράν έχουν ιδιαίτερα συμφέροντα στη Συρία και

οι εξελίξεις στη χώρα αυτή τις αφορούν άμεσα, για οικονομικούς, πολιτικούς και γεωστρατηγικούς λόγους. Βέβαια και οι Η.Π.Α. διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο στη Μέση Ανατολή, λόγω των τεράστιων πολιτικών και οικονομικών διασυνδέσεων που έχουν με το Ισραήλ και άλλες φιλικά διακείμενες προς στις Η.Π.Α. χώρες στην ευρύτερη περιοχή, όπως π.χ. η Τουρκία. Οι κινήσεις και οι επιλογές των "παικτών" εξετάζονται προσεκτικά πριν γίνουν πράξη στην ευμετάβλητη τρέχουσα συγκυρία, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της κάθε στρατηγικής επιλογής ζυγίζονται και οι διαδικασίες λήψης στρατηγικών αποφάσεων περιπλέκονται ολοένα και περισσότερο σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο...

Η διεθνής σκακιέρα έχει στηθεί. Τα πιόνια και οι "παίκτες", λιγότερο ή περισσότερο ισχυροί, άρχισαν να κινούνται. Τα συμφέροντα που συγκρούονται σφοδρά είναι τεράστια και πολυποίκιλα. Οι συσχετισμοί δυνάμεων μεταβάλλονται ταχύτατα, οι συμμαχίες αλλάζουν, στερεότυπα καταρρέουν. Η περίοδος που διανύουμε είναι μεταβατική και καθοριστική για το μέλλον, τόσο της Μέσης Ανατολής και της Ανατολικής Μεσογείου όσο και της Ελλάδας ειδικότερα, η οποία βρίσκεται στη μέση μιας οικονομικής και γεωστρατηγικής - γεωπολιτικής "καταιγίδας" στην οποία θα αντέξουν όσα κράτη έχουν μεγάλα αποθέματα ισχύος καθώς και ικανές και αποφασιστικές ηγεσίες που εμπνέουν όραμα στους πολίτες τους.